

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Amore Dei - non in solis haerente contemplativis, & jucundis affectibus, sed parato, quidvis vel durissimum agere, & pati, si Deo id gratum fore videat: neque contento, plùs eum quibuscuncque aliis rebus amare, sed certo insuper, nihil omnino ex quibuscuncque rebus aliis amare, quod ...

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. VI. Quàm facilè hallucinari nos contingat circa Dei placitum: quantáque idcirco sedulitate certam in quovis nostro actu perspiciendi rationem debeamus scrutari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54515)

ad Gal.) Quoniam ad voluntatem Christi faciebat omnia; non dixit: vivo Christo, sed quod longè majus erat, vivit in me Christus. Est denique in præsentis adhuc exilio cælestis illud DEI regnum sibi anticipare, cujus adventum, juxta solennem orandi formulam à Christo nobis traditam, quotidianis precibus efflagitamus. Teste siquidem D. Petro Chryologo: Hoc est regnum DEI, quando & in cælo, & in terra voluntas DEI est sola: quando in omnibus rebus DEUS vivit, DEUS agit, DEUS regnat, DEUS est totum. (Serm. 67.)

CAPUT VI.

Quàm facilè hallucinari nos contingat circa DEI placitum, quantâque idecirco sedulitate certam illius in omni nostro actu perspicendi rationem debeamus scrutari.

DEI amor, qui nos urget ad faciendam, quæcunque agnoscimus ei magis placere; nequit fieri, quin stimulos etiam nobis addat ad investigandum, quidnam in omni opere nostro magis ei placeat. Quomodo enim credi possit

fit, bonum aliquod impensè ab eo expeti, qui dicat: ego quidem non omittam illud amplecti, quoties mihi ultro se obtulerit. Cæterùm non ità sollicitus de ejusdem inquisitione ero, déque vestiganda ratione, qua illud certò assequi valeam? Ah non adeò incuriosus, & piger circa sua objecta amor est: neque sic negligi vel à negotiatore ingentis pretii gemmam, vel à Philosopho arcanam quampiam veritatem videmus, ut eas simul atque in conspectum suum venerint, sinè ullo examine pro legitimis, ac probis recipiant. Sed quemadmodum nôrunt & vitrum haud rarò colorari in falsam pyropi, aut smaragdi speciem; & illas, quæ mathematicæ demonstrationes videntur, nihil sæpe aliud, quàm subdola sophismata esse; sic neque primus induci se patitur ad pretium pro gemma sibi oblata solvendum, priusquam attento eam obtutu pluries spectârit, cùmque aliis haud dubiæ probitatis contulerit, & peritos rerum talium æstimatores sciscitatus de ea sit; neque alter conclusioni acquiescit, quæ certa, & indubitata primo aspectu videtur, nisi illam prius ad statas dialecticæ leges accuratè explorârit, & propositiones, unde eruitur, suis rite momentis perpenderit, & ar-

gumenta, quibus oppugnari illius veritas potest, dissolverit.

2. Hinc adeò cum in veteri, tum in nova Lege commendari, tanquam rem ad perfectè DEO serviendum necessariam, videmus, perattentum, & diligens studium, non modò exequendæ, verùm etiam indagandæ voluntatis divinæ. Commendat illud Jeremias, exigens, ut, si quando plures diversæ viæ occurrerint, nè earum quamlibet sinè ullo discrimine ingrediamur, sed suspendamus gressum, donec constiterit, quænam sit melior. (c. 6.) *Stato super vias, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea.* Commendat B. Joannes Euangelista: nolens, ut abripi nos sinamus à quovis spiritu, tametsi secundum speciem recto, & divino, nisi per idonea argumenta talem revera esse agnoverimus. (Ep. I c. 4.) *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex DEO sunt.* Sed imprimis, & majori cum verborum pondere illud D. Paulus commendat. Nam & in epistola ad ad Colossenses profiteatur, continenter se DEUM obsecrare, ut eis plenè ostendat, quid velit. (c. 1.) *Non cessamus pro vobis orantes, & postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis DEI;* & Philippensibus

bus

bus scribens, non satis habet, amari ab iis DEUM, sed requirit præterea, ut eorum amor adjunctam sibi, & copiosam illam quidem habeat rerum, quæ DEO magis placent, scientiam. (c. 1.) *Oro, ut charitas vestra magis, ac magis abundet in omni scientia, & sensu, ut probetis potiora:* & Romanos demum hortatur, ut sollicitè exquirant, quonam pacto gratificari DEO maximè possint: (c. 12.) *Reformamini in novitate sensûs vestri, ut probetis, quæ sit voluntas DEI bona, & beneplacens, & perfectæ.* Quam recti itineris in divino famulatu tenendi sollicitudinem non studiosius ille aliis inculcavit, ac penitus fixam suo in animo habuit: reversus propterea iteratò Hierosolymam, cùmque aliis Apostolis de prædicatione sua collocutus, *ne forte in vatum curreret, aut cucurrisset.* (Ad Gal. 2.)

3. Secundùm hæc igitur sacrarum Literarum documenta, atque monita veri omnes DEI famuli, quàm ardentè cupiebant cælesti Domino in omnibus vitæ suæ actis placere; tam intenti semper fuerunt ad explorandum, quid ei maximè gratum foret, quòque pacto serviri sibi ab ipsis vellet: nulli parcentes diligentia in hac re investiganda, nec sola probabilitate contenti, si certam assequi

illius possent notitiam : sed , prout scribit D. Bernardus , (*Serm. 17. in Cant.*) *metuentes , & v hementer exastuantes , ne forte , inter duas occupationes , utramque alioquin sanctam , putà rerum divinarum contemplationem , & piam proximorum curam ; alteri plus justo inhaerent , & sic in utrolibet vel ad modicum à divina deviant voluntate.* Cujus studii , præter memoratum paulò ante sanctissimum Gentium Doctorem Paulum , nobile exemplum universæ posteritati esse possunt , Regius Propheta David , & Seraphicus Pater Franciscus Assisias. Nempe alter Psalmo 142. coram DEO pro volutu submissè ab eo flagitat , certior fieri de via , qua sibi incedendum in famulatu ipsius sit : *Notam fac mihi viam , in qua ambulem , quia ad te levavi animam meam. Doce me facere voluntatem tuam , quia DEUS meus es tu.* Psalmo 118. quater scrutiniis voce exprimit suam in divinæ legis sensu exquirendo sedulitatem : *Da mihi intellectum , & scrutabor legem tuam. Ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua. Declinate à me maligni , & scrutabor mandata DEI mei. Mirabilia testimonia tua : ideo scrutata est ea anima mea. Quasi diceret , quod postea scriptum à D. Bernardo est : (*Serm. 62. in Cant.*) *Formidolosa*
*scru-**

scrutatio majestatis: at voluntatis tam tuta, quam pia. Quidni totâ diligentia instem, scrutando sacramento voluntatis, cui parendum per omnia scio? Alter verò, cum post accuratam, & pluries repetitam pensitationem discernere per se satis nequiret, quidnam DEUS fieri à se mallet: num ut solitariae orationi totum vitae suae tempus impenderet, an ut proximorum etiam salutem operam daret; misit rogatum D. Claram, sacrâsque illius Virgines, ut ea super re DEI voluntatem precibus suis explorarent, & perceptam sibi aperirent. Mox cum nuntius expetitam dubii decisionem ferens redisset, non aliter, quam si à DEO ipso missus adveniret, primò quidem pedes ei abluit, tum ad montem vicinum hominem duxit: ibique flexis coram eo genibus, & brachiis supra pectus in crucis speciem decussatis. Quidnam, inquit, fieri à me vult Dominus meus Iesus Christus? Demum ab eo audiens, placere DEO, ut præter privatae contemplationis studium ad æternam quoque animarum salutem procurandam incumberet; tanta cû lætitia, & alacritate id responsum excepit, ut ad navandam quantocyùs juxta auditum DEI placitum proximis operam, cursum illico è monte arripuerit, perque medios saltus, atque

que agros fervore studii sui actus, properaret se hominibus reddere. (*Plat. de St. Rel. L. 1. c. 18.*) Quapropter, si cælestem nostrum Dominum tam perfectè diligimus, quàm hi, cæteri que horum similes illius servi eum dilexère; haud sufficit nobis, firmum propositum impigre faciendi, quæcunque ipsi placere agnovimus; sed necessarium quoque est solers studium eadem certò agnoscendū, ut, quemadmodum illud prohibet, nè per torporem, atque ignaviam; ità hoc prohibeat, nè vel per errorem, atque inscitiam eorum quidquam, quæ à nobis ille agi vult, omittamus. Alioquin, si hujusce studii solertiam negligimus, palàm faciemus, minori, quàm perfectus illius amor requireret, nobis curæ esse, omnimodam executionem voluntatis divinæ. Audiatur D. Bernardus: *sapientia DEUS est, & vult se amari, non solùm dulciter, sed etiam sapienter. Unde Apostolus, rationabile, inquit, obsequium vestrum. Alioquin facillimè zelo suo spiritus illudet erroris, si scientiam negligas. Nec habet callidus hostis machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem, quàm si efficere possit, ut in ea incautè, & non cum ratione ambulemus. (Serm. 19. in Cant.)*

4. Et verò numquid adeò manifestè Dei voluntas in omni re hominibus patet, ut nihil periculi immineat, nè pluries ipsius locò eligatur, quod ipsi seu minùs consentaneum est, seu etiam contrarium: sed fatìs ad eam implendam sit generale propositum, faciendi ubique, & in omnibus, quidquid existimetur DEUS velle? At longè aliter judicare unanimis ex adverso sacrorum Voluminum, & Sapientùm sensus nos cogit. Si enim Dei voluntas manifesta in luce sese omnibus proderet, quidnam causæ esset, cur Baruch Propheta, de clara ejus notitia, tanquam de peculiari privilegio, Israëlitis gratularetur, dicens: (c. 4.) *Beati sumus, Israël, quia, quæ DEO placent, manifesta sunt nobis?* Et, si ad eam ubique implendam solus charitatis fervor sufficeret, quid necesse B. Petro Apostolo erat, nos hortari, nè ab inconsulto fervore extra rectum iter abripiamur? (Ep. 1. c. 4.) *Nolite peregrinari in fervore.* Certè, si ità se haberet, supervacanea omnino DEI famulis discretio esset, quæ tamen ab omnibus interioris vitæ Magistris adeò commendatur, ut D. Bernardus de illa pronuntiet: (Serm. 49. in Cant.) *Tolle hanc, & virtus vitium erit. Discretio quippe omni virtuti ordinem penit: or-*
do

do modum tribuit, & perpetuitatem. Ah nimis proclive, & usitatum est inter homines, scribit D. Gregorius, circa interiores motus suos falli, tribuendo spiritui, quod à carnis investigatione oritur: (Hom. 5. in Ezech.) *Plerumque impetus carnis se sub spirituali impetu velamine palliant: & quod carnaliter facit, mentitur sibi ipsa cogitatio, quod spiritualiter faciat.* Quin imò tam clarè, patentèrque id dilucet, ut etiam ab ipsis Ethnicis in cæca infidelitatis nocte perspectum fuerit. Unde & Tacitus eximix laudis locò in Agricola habet moderationem sapientix: (In Vit.) *Reinuisse illum, scribens, quod difficillimum est, ex sapientia modum;* & Aristoteles inter impedimenta virtutis recenset, non solam alienationem voluntatis ab illa amplectenda; sed exiguam quoque mentis perspicacitatem in ea dignoscenda: (L. 1. Eth. c. 9.) *Probum, inquit, virum esse difficile est, quia in omni re medium invenire difficile est;* & Poëta ille morum censor monet, vitia compluries sub ascititia virtutum larva latere: ut proinde ad ea declinanda haud satis sit intestinam eorum deformitatem odisse, nisi etiam discernatur, qua oculos capiunt, extimæ honestatis fallacia. *Fallit enim vitium specie virtutis, & umbra.* (Juven. Sat. 14.)

5. Neque paucæ, vel obscuræ, abstrusæque sunt causæ, unde modò commemorata oritur difficultas perspiciendi, quid in quovis vitæ actu sit optimum, & divinæ voluntati maximè congruens. Nam primò, juxta verissimum Ecclesiastici effatum: (c. 37.) *Non omnibus omnia expediunt, nec, quidquid à nonnullis laudabiliter fit, factumve est, paritèr cum laude ab aliis quoque fieret.* Sed multæ in sanctorum virorum gestis actiones occurrunt, quibus licèt ipsi DEO impensè placuerint; si quis tamen ipsorum virtutis experts imitari easdem vellet, non solùm Deo non placeret, sed & displicere ei posset. *Rectè quædam ab aliis gesta (juvat Cassiani verbis rem eloqui) malo ab aliis præsumuntur exemplo, & quæ nonnullis bene cesserant, perniciose ab aliis sentiuntur.* Nam si eadem quis agere, non eodem affectu, aut dissimili virtute præsumpserit; profectò exinde laqueum mortis incurrit, unde alius æternæ vitæ fructus acquirit. (Col. 14. c. 7. & Col. 24. c. 8.) Utque in peculiarari quopiam exemplo luculentius id pateat, de S. Paulo Anchoretarum Principe, deque aliis quàm plurimis illius imitatoribus proditum memoriæ legimus, potiolem eos vitæ partem duxisse ab humano commercio dis-

jun.

junctos, omnisque exortes subsidii, quod à frequenti Sacramentorum usu, divinique verbi pabulo, & spiritualium magistrorum regimine humana imbecillitas percipit: neque dubitare fas est, quin ejusmodi itinere ad eximiam sanctitatem pervenerint. Sed num ideo quicumque alius, esto imperfectus, rerumque spiritualium rudis, ac tyro, prudenter fecerit, si illud idem vitæ institutum arripiat? Imò potius perinde id multis foret, ac per Sanctorum vestigia orcu versus contendere? Legimus quoque in D. Joannis Eleemosynarii vita de Monacho quodam nuncupato Vitale, qui Alexandria totos dies mercenariis ministeriis operam locabat, noctu verò jam ad hanc, jam ad illam ex faminis quæstum corpore facientibus divertebat, diurni laboris sui pretium iis offerens, dummodo noctem illam insontem transfigerent, & apud eas usque ad diluculum in angulo orans, tanquam pactæ continentæ exactor, & custos. (*Sur. in vita 23. Jan.*) Quam vivendi rationem, licet DEO grata in ipso esset, prout complurium ejusmodi muliercularum conversiones, & patrata ab ipso miracula testabantur; quotusquisque tamen non videt, manifestam permultis exitii occasio-

nem

nem futuram ? Idem dic de familiari usu, quem D. Franciscus Xaverius habebat cum aleatoribus, & concubinariis, sedens juxta primos, dum ludo operam darent, séque ultro convivam alteris offerens, *ut omnes lucrifaceret.* Idem de imitatione stultitiæ, qua S. Simeon, Salo indè cognominatus, ad mundi honorem, vulgique opiniones proculcandas uti solebat. Idem de extraordinariis, gravissimisque afflictationibus, queis Stylitæ, Macarii, Petri de Alcantara, alique insignes DEI servi discruciasse sua corpora, & tantum non mactasse traduntur. Quid plura ? Ullumne magis palmare edi potest charitatis specimen, quàm occasiones, sanguinis, atque spiritus pro DEO effundendi captare ? Et tamen ille D. Pachonii alumnus, (*Maf. in Vit. tredec. Conf.*) tentare ausus ejusmodi aleam, nimium quàm exitialem sensit, Apostata è certamine abiens, in quo Martyris decus se adepturum crediderat. Unde promptum est, arguere, quàm ignari eorum sumus, quæ nobis privatim expediunt, & facienda hic, aut illuc sunt, ut DEI voluntatem certò impleamus.

6. Accedunt huc fraudes hostis tartarei, qui juxta D. Pauli testificationem, (*2. ad Cor.*

c. II.) *transfiguratur se in Angelum lucis*, ad capiendos dolosa boni specie, quos apertis ad malum instigationibus nequivisset subvertere. Quarum fraudum innumera adduci possent exempla, sed brevitatis gratiâ tria hîc tantum retulisse suffecerit. Et primum sit subtilis illa ars, qua P. Georgium Justinianum, Apostolicum nostri Ordinis Concionatorem ab ipso met religiosâ vitæ tyrociniò oppugnare est aggressus: singulis nempe noctibus sub mentita DEI paræ imagine intuendum se illi exhibens, quò is, præ nimia cælestis sibi oblatis spectaculi jucunditate, necessariis ad corpus, animumque reficiendum somni oblivisceretur, contractâque ex perpetuis vigiliis insaniâ, vel alio immedicabili morbo perdurare in vita religiosa nequiret. Sed fraus, quamvis ad aliquot dies lepidè, èque authoris sententia processisset, suo demum exitu caruit. Siquidem tyronum magister insolitam in adolescentis vultu maciem observans, sciscitatus ab eo est rei causam. Eâque cognitâ, jussit illum, simul atque importunum spectrum sibi denuo apparuisset, per sacrosanctum DEI Nomen ab eo quærere, quidnam personæ esset, cûrque tam crebrò se inviseret. Cujus adjurationis vi coactus est

est avernalis tenebrio se prodere, & fallax
 scena cum artificis probro, ac dedecore in
 perpetuum evanuit. (*In Vit. c. 2.*) At non ita
 improspere cum alio eremi incola ludus ces-
 sit veteratori nequissimo. In antiqui fami-
 liaris speciem subornatus eum adiit: dicta-
 que, & accepta salute, fabulam narrari illi est
 aggressus de patris sui obitu, qui, paucis an-
 tē diebus è vita decedens, ipsum ex asse reli-
 quisset suorum hæredem bonorum: adhor-
 tans idcirco, ut quàm primùm in urbem re-
 diret, ad capessendam paternæ hæreditatis
 possessionem, si minùs eâ fruiturus, at sal-
 tē ad alienæ egestatis subsidium usus.
 Quo expleto charitatis officio, liberum de-
 inde ipsi foret, ad amicæ solitudinis otium
 postliminio reverti. Acquievit credulus A-
 nachoreta subdolis vocibus: sed vix in patri-
 am regressus, en occurrere sibi videt paren-
 tem, quem fato esse functum, atque huma-
 tum audierat. Rogatúsque ab eo de rever-
 sionis suæ causâ; cum ob inopinam adeò spe-
 ciem confusus, perturbatúsque, nihil aliud
 responsi inveniret; finxit illius se amore, ac
 desiderio impulsus, ut rediret, fuisse. Suo-
 que hoc responso implicatus, & vitæ laxioris
 suavitate detentus, eremi cogitatione able-

gata, domi unà cū ipso sanctioris vitæ transfuga deinceps permanfit. (*Spec. Exempl. Dist.* 2. Ex. 124.) Claudat hunc locum exemplum illius Monachi apud Cassianum, quem stygius tenebrius Angelum lucis mentitus, suis præstigiis, & technis circumvenit, ut ei persuaserit, Abrahami sacrificium peragere, immolando filii sui caput, quem secum in cœnobio educabat. Jámque moliebatur exequi atrox consilium: & executus procul dubio fuisset, nisi quòd puer, longè ipso sagacior, rem subodoratus, vel quia cultrum insolitâ diligentiam ab eo acui videret, vel quòd fortè de prompto Isaaci ad immolationem firmam animo loquentem audiret; fugâ providè arreptâ, parricidales illius manus evasisset. (*Col. 2. 6. 7.*)

7. Quanquam, ut verum loquar, multò adhuc magis metuendæ sunt fraudes domestici alterius cacodæmonis, nostri nempe affectûs, & genii: propter miram, & penè ineluctabilem ei insitam vim, depravandi judicii, efficiendique, ut id esse melius existimemus, quod ipsi magis arridet: prout quotidie in vitando experimur, ubi secundùm observationem D. Augustini: (*Ep. 109.*)

Etiam si noceat, prod. esse creditur, quod delectat.

Qua-

Quapropter, si quis fortè peculiari naturæ suæ instinctu ad quietem, otiumque propendeat, quantumcunque habilis cæteroqui sit, ad curandam fructuosè animarum salutem, facillimè sibi persuadet, non posse à se DEO meliùs serviri, quàm si in sacro secessu per assiduam contemplationem illi intimè adhæreat. Quemadmodum è contrario, qui proclivi ad res gerendas, & conversandum cum hominibus indole præditus est, non exiguo versatur in discrimine, nè sub prætextu charitatis exercendæ erga proximos, minùs, quàm par esset, sibi, ac DEO vacet. Atque ità *sua utrique DEUS fit dira cupido*; & magis DEO se placere arbitantes, minùs revera illi placent. Neque in his tantùm, verùm etiam in aliis proprium innatæ affectionis est, glaucoma oculis obducere: repræsentando videlicet, tanquam divinæ gloriæ zelum, quod ex impetu iracundiæ facimus: tanquam honestum, & laudabile obsequium, quod ex ignavo alienæ offensionis metu præter fas hominibus indulgemus: tanquam tuendæ veritatis studium, quod pervicacia iudicii est: tanquam necessariæ authoritatis custodiam terreni honoris cupidinem: & tanquam valetudinis, viriùmque fulcimentum, delicia-

tiorem corporis cultum. Quæ genii fallacia, cum D. Augustino compertissimæ essent, assidua illum suspensione animi torquebant, circa usum rerum hinc delectabilium, inde autem necessariorum, aut salubrium: nescientem nimirum statuere, quatenus iis utendum sibi esset: & an prævalere apud se deberet metus concupiscentiæ illuc impellentis, an studium utilitatis inde promanantis. Audi illum super cibatus mensura: (*Confes. L. 10. c. 31.*) *Sæpe incertum fit, utrum adhuc necessaria cura corporis subsidium petat, an voluptaria cupiditatis fallacia ministerium suppetat. Et quis est, Domine, qui non rapiatur aliquantulum extra metas necessitatis? His tentationibus quotidie conor resistere, & ad te refero æstus meos: quibus consilium mihi de hac re nondum stat.* Audi, super sacra divinarum laudum modulatione, cujus concentu, quemadmodum magnopere se excitari ad pios affectus sentiebat, ita verebatur simul, nè ad eam magis à sensibili aurium pruritu, quàm ab interioris sensu pietatis traheretur. (*Ib. c. 33.*) *Ità fluctuo inter periculum voluptatis, & experimentum salubritatis.* Audi circa æstimationem, & benevolentiam hominum, quàm iis, qui DEI famulos diligunt, atque honorant, perutilem, tam
 his

his metuendam ob anceps discrimen, nè inordinato illius amore irretiantur. *Ecce video me laudibus meis non propter me, sed propter proximorum utilitatem moveri oportere: & utrùm ità sit, nescio. (Ib. c. 37.)*

8. Quod si fortè aliquis, ad prædictas amoris proprii technas vitandas, in quovis vitæ actu, ad partem propensionibus suis magis contrariam deflectere instituat; poteritne hoc saltèm pacto sibi satis consulere, nè unquam à DEI placito diversus abeat? Neque hac ratione id certò assequetur. Nam vel moderatè, & quantum sibi satis videtur, vel quantum plurimum poterit, & sinè ullo certo fine, atque modo, à parte genio magis grata in adversam deflectet. Si primum: aliqua semper timendi causa erit, nè à naturali suo instinctu minùs quàm par erat, utpote occultis illius fraudibus, atque illecebris detentus recesserit. Sin verò alterum: quidnam tandem id fuerit, nisi moderationis, prudentiæque illius omnino oblivisci, sinè qua, ut supra jam vidimus, virtus ipsa in vitium desciscit? Nisi Spiritui sancto repugnare præcipienti: *(Eccles. 7.) Noli esse justus multum, neque plus sapias, quàm oportet sapere? Nisi cursum tendere, sed extra legitimum*

tramitem, contra prudentissimam D. Augustini monitionem, dicentis: (*Serm. 55. de Verb. Dom.*) *Melius est intrà viam claudicare, quàm extra viam fortiter ambulare?* Nisi infanire, præ inconsulto sapientiæ, ac virtutis studio, ceu cordato illi Poëtæ visum est, cum scripsit: (*Horat. Ep. 6. L. 1.*) *Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui, ultrà, quàm satis est, virtutem si petat ipsam?* Nisi demum contra ipsummet suum finem, ac propositum agere: reddendo se scilicet ob malè providam DEO magis placendi sedulitatem, ejusdem placitis exequendis minùs idoneum: adeò ut ipsi quoque accomodari possit illud Jeremiæ esatum: *Quia plu fecit, quàm potuit, idcirco perierunt?* c. 48.)

9. Exemplo illustrior res fiet. Fac, præfervidæ, animosæque indolis quispiam vitam legat sancti alicujus viri ob eximiam in corpore afflicto severitatem apprime conspicui. Illico intrà se dicet: hoc enim verò est seriò rem agere: hoc DEI placitum naturæ propensionibus anteferre, perque sanctum sui odium, perfectò illius amori sese habilem fingere. Quid multa? Decernet paria ipse quoque aggredi, & simile corpori bellum indicere. Nec quamvis prospiciat facilè e-

ven-

venturum, ut nova illa vivendi austeritas valetudinem sibi pessumdet, & ad alia majoris momenti opera ineptum se reddat, proposito abfistet: sed id genus discrimina, tanquam inanes larvas, & terricula ab innato mollioris vitæ appetitu sibi objecta, flocci faciens, alacri animo instituet, hostiliter secum agere, & corpus, quantum possit maximè, flagellis, ciliciis, jejuniis, ac vigiliis atterere. Hic certè honesto, & laudabili secundum genus studio ad ita operandum movetur: neque ambigi potest, quin propterea hujusmodi, esto immoderatis, ideòque haud omnino, & absolutè probandis sui afflictationibus DEO placeat. Sed, en tibi, post non multi temporis spatium caput ei perquam graviter debilitatur, stomachus languere incipit, viresque adeò percelluntur, ut non modò cæptas sui vexandi exercitationes profèqui nequeat; sed cogatur insuper Medicorum se arbitriis permittere, & ad plures menses ab omni vel moderato corporis cruciatu temperare, imò extraordinariis quoque illud blandimentis fovere: præterque id usitata etiam orandi exercitia, & pristinos pro utilitate labores relinquere: opera sanè, quibus DEO magis gratificari, & illius gloriam ex-

tendere latius potuisset, quàm illo inconsulto, brevique adversus se ipsum rigore. Ut proinde in justo acriorem illius severitatem appositè quadret, quod de immodica largiendi proluvie scripsit M. Tullius: ipsam scilicet exitio sibi esse, dùmque suæ materiæ non parcat, ex nimio ad nihilum redigi. (*De Offic. L. 2.*) *Largitio fontem ipsum benignitatis exhaurit. Ità benignitate benignitas tollitur. Quid autem stultius, quàm, quod libenter facias, curare, ut diutius facere non possis?* Adde, quòd plura itèr alia, nec exigui sanè ponderis detrimenta ex illa immoderatione proveniunt. Provenit inprimis periculum, nè paulatim propter breviorè orandi usum, variàsque tum corporis, tum animi remissiones, quas diutina invaletudo requirit; circa ipsam perfectionis substantiam, & interioris quoque profectus, ac mortificationis studium lentescat. Provenit rursus pusillorum, & imperfectiorum offensio, qui à minùs prospero ejus successu deterreri facilè possunt, nè & sibi eadem conantibus idem eveniat, atque hinc alienationem animi concipere à castigando necessariis etià, & moderatis afflictationibus corpore, dicentes: (more ignavorum hominum, & cupidè arripientium
præ-

prætextus, unde sua excusetur socordia) ab
aggredientibus nimia, nè justa quidem præ-
stari: consultiusque esse, in modico acqui-
escere, quàm totum amittere. Provenit de-
nique timendi occasio, nè ipse quoque à ni-
mia severitate in nimiam erga corpus suum
indulgentiam delabatur: cum persæpe con-
tingat, ut, juxta vulgare proverbium, qui
ferventi aqua adustus est, vel tepidam cavet:
nempe ut qui animosus plus nimio fuit ad ag-
gredienda, quæ suas vires excedebant; si im-
prospero eventu mulctetur, justo timidior
evadat, & præ supervacua, & immoderata
cautela etiam ea, quæ posset, aggredi omit-
tat: non sinè impendio suo experiens, quàm
verè Cassianus scripserit: (L. 3. c. 8.) *Totum
procul dubio carni reddet, quisquæ ei non ratio-
nabiliter partem subtrahere, sed totum tentave-
rit denegare: & ut verius dixerim, non super-
flua, sed necessaria voluerit amputare.* Unde
colligitur, non fuisse ex majori DEI gloria
illam rigoris nimietatem, unde tantum divi-
næ gloriæ decessit: nec propterea certam ra-
tionem divini placiti attingendi esse, si homo
in omni vitæ actu, quantum maximè potest,
contra suum placitum tendat: sed pro certo
haberi oportere, quod memoratus paulò an-

te

te Cassianus subjungit: DEUM scilicet (Coll. 21. c. 22.) *Nihil ad cultum, atque honorem suum absque judicii moderatione fieri velle: quia honor Regis judicium diligit: ac proinde, velut omnia legis antiquæ sacrificia sale condiri jubebat, (Levit. c. 2.) In omni oblatione tua offeres sal; sic in omni legis novæ sacrificio moderationis, & prudentiæ, mystici nempe salis, condimentum requirere: secundum illa Apostoli verba, quibus nos obsecrat, ut exhibeamus corpora nostra hostiam viventem, sanctam, DEO placentem, rationabile obsequium nostrum. (Ad. Rom. 12.)*

10. At fortasse hic quispiam responde- rit, ad DEI providentiam spectare, ut suos famulos à prædictis discriminibus incolumes servet, neque idcirco, quòd magis ei placere contendat, ità errare cum spiritali detrimento suo sinat. Quapropter in vitæ sanctioris curriculo nullam esse valetudinis rationem ducendam, consueti nimirum prætextus, quo inertia se studet tueri: sed fortiter, cùmque certa divinæ opis fiducia contra genii, atque corporis propensiones pugnan- dum. Præsertim quòd morbi fortuita de causa, nedum ex Evangelicæ perfectionis studio contracti, majorem adjuvandi, quàm
im-

impediendi spiritualis profectus vim habent: ceu multorum exempla testantur, quos in corpore malè affecto, ac propemodum semimortuo integrum conservasse animi robur, deque pristino orationis, & mortificationis ardore nil penitus remisisse accepimus. Qualem inter alios se exhibuit D. Fulgentius, qui, ut in vita ejus refertur, prænimo abstinentiæ rigore in morbum lapsus, (*Apud Sur. 1. Jan.*) *Contra spem omnium ex infirmitate corporis majores vires animi capiebat: & tantò abstinentior, quantò debilior, de salute perpetua jugiter cogitabat, salutem verò corporis arbitrio Domini committebat.* Qualis itè fuit præstans ille famulus, Benjaminus nomine, quem refert Palladius à se inventum, tam enormi hydrope turgentem, ut ambabus manibus unum ex illius digitis complecti nequiret: verùm adeò simul illius morbi securum, ut profiteretur, se invisentibus suum corpus, neque dum valeret, quidquam sibi utilitatis attulisse; neque nunc infirmum damni quidquam afferre. *Orate filii, nè meus internus homo hydropicus sit. Hoc enim corpus neque cum bene se haberet, mihi quidquam profuit; neque cum malè, me læsit.* (*Hist. Laus. Sect. 12.*)

11. Talis, inquam, nonnullorum esse hic responsio poterit: sed responsio nullius ponderis, neque secundum ullam partem refutari difficilis. Esto quippe, ad paternam Dei providentiam pertineat, curare, nè sui famuli præ ipso suæ certiùs inveniendæ voluntatis studio ab ea longè devii ferantur; id tamen ità intelligendum est, si prædictum illorum studium non temerarium, & præceptum, sed rationabile, & prudens fuerit: nimirum si ipsi ad certò inveniendum, quid in omni vitæ suæ actu DEO magis placeat, eâ regulâ utantur, quam ille hujus rei gratiâ ad manum esse omnibus voluit, & nos paulò infra explicabimus: non verò si eâ prætermisâ aliam incertam, & plerumque fallacem, qualis est proprium judicium, adhibeant. Fateor itaque, & sequenti capite ostendam, nullo fieri modo posse, ut DEUS eos falli permitat, qui suam voluntatem tramite omnibus indicato, & proposito assequi student: nihil enim aliud hoc foret, quàm se amantes, sibi-que fidentes decipere. Sed simul contendo, perquam proclive factu esse, ut à quæsito divinæ voluntatis termino in abrupta, & præcipitia errabundus divertat, qui prædictam longè tutissimam, & rectâ illuc ferentem vi-

am

am deferens, aliam dubii exitus, periculisque obnoxiam arbitrato suo eligit. Qui hactam parum apposita ad suum finem electione palam facit, neque magnæ admodum curæ sibi esse DEI placitum, dum illud, quæ certò invenire posset, quærere omittit: ac proinde ab ipsius non studio, & amore, sed neglectu, atque incuria in fraudem deducitur.

12. Quod verò ad morborum effectus attinet, facilè assentior, utiles illos potius, quàm adversos interiori ægrotantium perfectioni esse, quando sua vi omnem in his sensum corporeæ voluptatis extinguunt, uníque illos vivere dolori permittunt: at non itidem, quando in valetudo veriùs curæ indigens, quàm gravis infirmitas est, nec aliud ferè incommodi affert, quàm quòd inhabilem ordinariis obeundis ministeriis hominem reddat. Cùm facilè admodum sit, ut hujusmodi intemperis exercitus, nisi in sancto sui odio, & DEI amore multum processerit, partim ab in valetudinis suæ otio, partim ab exigua ad res divinas meditandas habitudine, partim à necessaria refovendi corporis cura, & quotidiano longioris somni, selectioris cibi, aliorumque id genus sensui blandientium remediorum usu, non mediocriter spiri-
tua-

tualis sui profectus detrimentum accipiat. Præterquam quod corporis ægritudo, etsi nihil ea laboranti spiritalis incommodi afferret, vetat eum nihilominus multa operari ad insigne proximorum bonum, parque divinæ gloriæ incrementum utilia. Quamobrem, qui pro unico suarum actionum scopo majus DEI obsequium sibi proposuit, vitare illam debet, tanquam huic suo fini adversantem: neque in eum ultro se statum conjicere, ubi, licet pro viribus DEO servire contendat, minus tamen ad obsequium, gloriâque ipsius operari poterit; quàm in alio operari posset, commodæ nimirum, integræque valetudinis statu.

13. Nego demum, morbos ex inconsulto majoris boni studio contractos, spiritali ægotantis profectui, ac DEI obsequio minus officere, quàm qui ex fortuitis, naturalibusque causis originem ducunt; tum quia in hisce posterioribus nihil loci habent illa propriæ, alienæque offensionis pericula, quibus causam, vel occasionem præberi à prioribus vidimus: tum quod in iisdem homo non per suam imprudentiam ad ea sese inhabilem fecit, quæ bona valetudine utens, sanctè, utiliterque patraret; sed per meram DEI vo-
lun-

luntatem talis evasit : ac proinde , si infirmitatem suam ex sanctissimis illius manibus libens accipiat , sperare indubitanter potest , illam sibi per ejusdem auxilium lucro potius , quàm fraudi futuram. Quod si aliqui ex sanctis viris nihil pensi habuerunt , nimis afflictationibus corporis suam valetudinem labefactare , respondeo , nihil indè elici ad immoderatæ austeritatis defensionem posse. Vel enim ii per voluntarias hujusmodi pœnas ad alia majoris divinæ gloriæ opera inepti evaserunt ; & dubitari tunc minimè potest , quin eas moderando plus obsequii præstitissent ; vel quamvis ægroti perrexerunt , nihilo sanis minus pro gloria illius laborare ; & hic ab illo usitatum præter morem impertitus iis vigor palàm demonstrat , peculiari ejusdem instinctu ad piam illam in suum corpus sævitiam motos fuisse , neque ideo pro certa , & communi regula esse omnibus posse.

14 Superest jam , ut postquã vidimus , quàm facilè hominibus sit hallucinari circa voluntatem divinam , quàmque idcirco necessarium , omni curâ , atque studio ad discernendam eam uti , videamus , quonam pacto id assequi omnes possint. Neque enim credi potest , DEUM , qui providè ad eò , largéque ,

K

&

& ad res minoris momenti necessaria nobis instrumenta suppeditat ; hic , ubi de maximè necessaria re agitur , omnis nos subsidii expertes reliquerit. Itaque amantes DEI animæ , & quarum in corde assiduum , flagrantissimùmque votum est , ei , quantum maximè liceat , placere , agite , huc adeste. Ego quippe omni asseveratione promitto , facillimam indicaturum me vobis , & nemini non patentem viam , quam si teratis , nè latum quidem unguem , aut transversum digitum à DEI placito declinare unquam poteritis. *Et erit ibi semita , & via , & via sancta vocabitur. Et hæc erit vobis directa via , ita ut stulti non errent per eam. (Isai. c. 35.)* Magni ultra modum pretii est thesaurus , quem polliceor , summa , quam in vobis cerno , illius acquirendi cupiditas. Age , missis ambagibus , illum tandem monstremus.

